

Starptautiska konference "Kultūra un veselība. Ceļā uz noturīgu nozaru sadarbību Latvijā"

Rīko

Atbalsta

15. oktobrī koncertzālē "Cēsis" notiks starptautiska mēroga konference, kas pirmo reizi Latvijā veltīta kultūras un veselības nozaru sadarbībai. Konferencē klātienē un tiešsaistē pulcēsies politikas veidotāji, pētnieki, praktiķi un nevalstisko organizāciju pārstāvji no vairākām Eiropas valstīm, lai dalītos pieredzē un meklētu atbildes uz jautājumu – kā kultūra var kļūt par noturīgu avotu veselības un labbūtības stiprināšanai sabiedrībā.

Tiešraidi varēs vērot LSM.lv latviešu un angļu valodā, kā arī Cēsu novada pašvaldības Facebook lapā un Saldus novada YouTube kanālā.

Konferencē Cēsīs galvenās runas sniegs Nils Fītje (Nils Fietje), Pasaules Veselības organizācijas Eiropas reģionālais biroja, pētniecības speciālists, Ulla-Kārina Nurma (Ülla-Karin Nurm), Ziemeļu dimensijas Sabiedrības veselības un sociālās labklājības partnerības sekretariāta direktore, un Dace Resele, Ziemeļu dimensijas Kultūras partnerības sekretariāta vadītāja vietas izpildītāja.

Runājot par pieaugošo izpratni par kultūras nozīmi sabiedrības veselībā, Nils Fītje uzsver: "Pētījumi arvien biežāk rāda, ka kultūras aktivitātēm un līdzdalībai mākslā var būt izmērāma ietekme uz mūsu veselību un labbūtību. Tādējādi kultūra ir nozīmīga daļa no veseļošanās sistēmas, kas līdz šim lielā mērā nav tikusi pilnībā izmantota, īpaši

nacionālās politikas līmenī. Man ir ļoti liels prieks, ka Latvija sper soļus, lai veidotu noturīgu starpnozaru sadarbību starp kultūru un veselību.”

Konferences pirmā daļa iepazīstinās ar Somijas, Francijas un Lietuvas pieredzi, īstenojot nacionāla un reģionāla līmeņa kultūras un veselības programmas. Otrajā daļā uzmanības centrā būs NuKA Baltijas modelis un Latvijas pilotprojekti. Tajos uz kultūras aktivitātēm dalībniekus nosūtīja veselības un sociālās jomas speciālisti, savukārt aktivitātes vadīja īpaši sagatavoti kultūras darbinieki un mākslinieki. Pētījumu par pilotprojektu ietekmi uz dalībnieku psihisko veselību un labbūtību prezentēs pētnieki no Dienviddānijas universitātes un Turku Lietišķo zinātņu universitātes.

Klātienēs dalībnieki pēcpusdienā, plkst. 13.30-14.30, varēs piedalīties praktiskās darbnīcās, kurās būs gan iespēja uzlabot emocionālo pašsajūtu radošās nodarbībās, gan diskutēt par politiku veidošanu kultūras un veselības jomā. Tiešraidē būs skatāma Ziemeļu dimensijas Sabiedrības veselības un sociālās labklājības partnerības vadītā darbnīca politiku plānotājiem “Kultūrā un sabiedrības līdzdalībā balstītu pieeju nozīme veselības veicināšanā”.

Konferenci noslēgs paneldiskusija par kultūras un veselības nozaru sadarbības potenciālu un nākotnes vīziju Latvijā, ko moderēs Marta Krivade (Pasaules Veselības organizācija Latvijā). Cēsu un Saldus pašvaldības prezentēs nākotnes ieceres NuKA programmu turpināšanā un turpmākas sadarbības attīstīšanā starp kultūras un veselības iestādēm. Konferences rezultātā tiks sagatavots secinājumu dokuments ar rekomendācijām turpmākajam darbam.

Pasākums notiks latviešu un angļu valodā, nodrošinot pilnīgu tulkojumu abās valodās, izņemot praktisko darbnīcu daļu. Konferencei tiešsaitē būs iespējams sekot latviešu un angļu valodā LSM.lv, latviešu valodā - Cēsu novada pašvaldības Facebook lapā un Saldus novada pašvaldības Youtube lapā.

Konferences moderators – Armands Simsons.

Kontekstam

Kultūra un māksla arvien biežāk tiek skatītas ne vien kā radošas izpausmes, bet arī kā sabiedrības veselības resurss, kas palīdz cilvēkiem atgūt emocionālo līdzsvaru, mazināt vientulību un veicināt labbūtību. To apliecina arī starptautiskais projekts “Nosūtījums uz kultūras aktivitātēm (NuKA) Baltijas jūras reģionā 2023–2025”, kura mērķis ir izveidot praktisku un ilgtspējīgu kultūras un veselības jomu sadarbības modeli.

Latvijā NuKA pilotprojekti tika īstenoti Cēsu un Saldus novados, un to dalībnieku pieredze skaidri parāda, cik nozīmīga var būt kultūras loma veselības atgūšanā un sociālās izolācijas mazināšanā.

Cēsu novada programmā “Nosūtījums uz muzeju” dalībniekus uz kultūras aktivitātēm nosūtīja Cēsu klīnikas un Cēsu novada Sociālā dienesta speciālisti. Sociālā darbiniece

Santa Asare stāsta: “Manā ieskatā, un arī mani klienti teica – ļoti vērtīgi, interesantas aktivitātes, viņiem patika. Viņi bija sabiedrībā, viņi tika pieņemti tādi, kādi viņi ir. Viņi tika pieņemti kā vērtības, kā cilvēki. No viņiem dzirdēju tikai vispozitīvākās atsauksmes. Viena persona ir uzsākusi darba attiecības pēc šī projekta, viens klients kļuvis par bibliotēkas apmeklētāju. Ir pozitīvas pārmaiņas šo cilvēku dzīvē.” Ergoterapeite Baiba Gorovenko uzsver: “Fiziskā un mentālā veselība iet roku rokā – tās nevar atdalīt. Ja nav garastāvokļa, tu fiziski neko nedarīsi. Bet, ja saņemies un aizej uz kultūras aktivitāti, tu strādā ar savu mentālo veselību.”

Saldus novadā projekta vadītāji sadarbībā ar ģimenes ārstiem īstenoja programmu “Kultūra uz nosūtījumu”, dodot iespēju cilvēkiem piedalīties radošās nodarbībās ar ārsta vai speciālista ieteikumu. Ģimenes ārste Līga Vaģele (“Eikalīps”, Saldus) uzsver: “Ideja ir ļoti atbalstāma un nepieciešama – es un kolēģe daktere Pūce esam tikai par šāda veida programmām, kas palīdz uzlabot cilvēku mentālo veselību un ļauj ģimenes ārstiem nodrošināt holistisku pieeju pacientu aprūpē.” Kā atzīst viens no dalībniekiem: “Pirmo gadu pēc ilga pārtraukuma tumšos un drēgnos mēnešus izdevās nodzīvot ar entuziasmu, prieku un cerību.”

Projektu īsteno partneri no Dānijas, Vācijas, Zviedrijas, Somijas, Polijas, Lietuvas un Latvijas ar Eiropas Savienības Interreg Baltijas jūras reģiona programmas atbalstu. Programmas pamatā ir Lielbritānijā izstrādātais arts on prescription modelis, kura būtība – ārsti un sociālie darbinieki var nosūtīt cilvēkus uz kultūras un mākslas aktivitātēm, kas palīdz stiprināt psihisko veselību un piederības sajūtu sabiedrībā. Konference ir viens no projekta “Nosūtījums uz kultūras aktivitātēm Baltijas jūras reģionā 2023 – 2025” noslēguma pasākumiem Latvijā. Projektu līdzfinansē Eiropas Savienība (ERAF) Interreg Baltijas jūras reģiona programmas ietvaros.